

RISØR KOMMUNE

Miljøplan

Planprogram

Vi skal vokse

- gjennom kunnskap, regional utvikling og attraktivitet

INNHOOLD

1) Vedtak.....	3
1.1 Vedtatt i bystyret 18.06.2020:	3
1.2 Andre tidligere vedtak:	3
2) Bakgrunn.....	4
3) Nasjonale og regionale føringer	7
3.1 Nasjonale føringer	7
3.2 Regionale planer	8
4) Avgrensning og tilnærming	9
4.1 Transport.....	10
4.2 Arealplanlegging	10
4.3 Bygg og anlegg.....	11
4.4 Bærekraftig verdiskapning og sirkulærøkonomi	11
4.5 Mat, jordbruk og skogbruk	12
4.6 Naturmangfold.....	12
4.7 Stedsutvikling	12
4.8 Innkjøp.....	13
5) Fremdriftsplan og prosess	14
6) Organisering	15
7) Medvirkning.....	17
7.1 Ulike verktøy i medvirkningsarbeidet	17

1) Vedtak

1.1 VEDTATT I BYSTYRET 18.06.2020:

Det utarbeides en kommunedelplan for klima og miljø (alt 2), kalt Miljøplan, med en handlingsdel (tiltaksplan) som rulleres hvert år. Planen skal omfatte både kommunen som organisasjon og som samfunnsutvikler. Konkrete miljøtiltak gjennomføres parallelt med planarbeidet.

1.2 ANDRE TIDLIGERE VEDTAK:

HP/ØP 12. desember 2019 sak 19/136:

Kommunens målrettede arbeid for klima og miljø skal prege alt arbeid i kommunen. Det skal vises til målbare forbedringer av kommunens klimaavtrykk og politikerne skal gis muligheter til å gjøre aktive klimavalg. Hvis Rådmannen i løpet av første halvår 2020 ikke viser tydelig at bystyrets holdning på dette området følges opp, vil bystyret da vurdere om det bør ansettes en egen klima- og miljørådgiver.

2) Bakgrunn

Risør bystyre har etterspurt en kommunedelplan for klima og miljø. Kommunen har hatt en energi- og klimaplan fra 2010, men i forbindelse med utarbeidelse av ny kommuneplan ble temaet, som mange andre temaer, integrert i den overordnede kommuneplanen (2019-2024).

Gjennom arbeidet med klimaveikart Agder har vi fått synliggjort hvor og hvordan kommunene kan bidra innenfor betydningsfulle områder som samferdsel, arealplanlegging, innkjøp, industri, mat og landbruk og bygg. I tillegg har regionplan Agder, sammen med en rekke andre nasjonale analyser, vist hvilke store muligheter som finnes innenfor grønn verdiskaping. Mye tilsier at de kommunene som er best på å omsette utfordringene med å bli et lavutslippssamfunn til muligheter, vil klare seg best i konkurransen om vekst og utvikling de kommende tiår. En tydelig miljøprofil kan også være et konkurransefortrinn i markedsføringen av Risør som en bærekraftig naturperle ved Skagerrak.

I henhold til kommuneplanen skal Risør kommune ha fokus på å redusere klimagassutslipp ved egen virksomhet, som byggherre, byggeier, arbeidsgiver og planlegger. I tillegg skal kommunen forebygge og håndtere klimaendringer. Arealplanleggingen må ta høyde for endrede klimatiske forhold og mer ekstremvær. Det vil bli stilt større krav til arealdisponering, planlegging, lokalisering av kritiske samfunnsfunksjoner, dimensjonering av bygg- og anlegg og en god og samordnet beredskap. Klima og miljø samt klimatilpasning ble vurdert i kommuneplanens konsekvensutredninger. Det er også fastsatt enkelte bestemmelser i arealdelen av hensyn til dette.

Kommuneplanen peker spesielt på to områder med potensiale for utslippskutt:

Transport utgjør mer enn halvparten av utslippene som kan kuttes i en kommune. Gjennom overgang til nullutslippskjøretøyer, reduksjon i transportbehov og tilrettelegging for gange, sykling og kollektivtransport, kan kommunen bidra til reduksjon av klimagassutslipp og samtidig gjøre sentrene våre mer attraktive og tilgjengelige.

De indirekte utslippene knyttet til **energi og materialbruk i bygg** er betydelige og utgjør om lag 60% av klimagassutslippene knyttet til offentlige innkjøp.

Risør kommunes klima og miljø fokus skal være målrettet og handlingsbasert. Dette innebærer å legge til rette for gode klima- og miljøtiltak som bidrar til å redusere klimagassutslippene, men som også gjør Risør til en bedre kommune å bo og leve i, og som bidrar til en mer kostnadseffektiv drift av kommunen.

Høsten 2019 ble det opprettet en tverrfaglig gruppe bestående av representanter fra flere av kommunens enheter. Klimatoppmøte som avholdes hver måned har ansvar for kommunens klimaarbeid. Her arbeides det med konkrete klimatiltak som utarbeidelse av en ny innkjøpsstrategi med fokus på klima, miljøfyrtårnsertifisering og holdningskampanjer. Det utarbeides klimasatssøknader og utbyggingsprosjekter /anbud diskuteres tverrfaglig, i et klimaperspektiv. Gruppen har, og vil fortsette å hente inn ekstern kompetanse i arbeidet. I tillegg har gruppen hatt noe erfaringsutveksling med andre for anbudsprosesser og klimaplan. Klimatoppmøte

ser på muligheten for å utvide tverrfagligheten med deltakere fra kommunens oppvekst- og omsorgsområde.

Det er et sterkt engasjement for klima og miljø i sittende bystyret (2019 – 2023). Signalene fra politikerne er et ønske om å utøve handlekraft på dette området, og derfor kom det en bestilling på at kommunen skulle lage en egen Miljøplan.

Kompetanseheving

Samtidig som engasjementet om klima og miljø er stort er det ikke alltid kunnskapen om kommunens muligheter på dette område er tilstrekkelig. Med dette kan en tiltaksplan i seg selv være begrensende fordi man henger seg opp i små tiltak av liten betydning og viser liten forståelse for klima- og miljøpolitiske argumenter, i de store beslutningene, og i helheten.

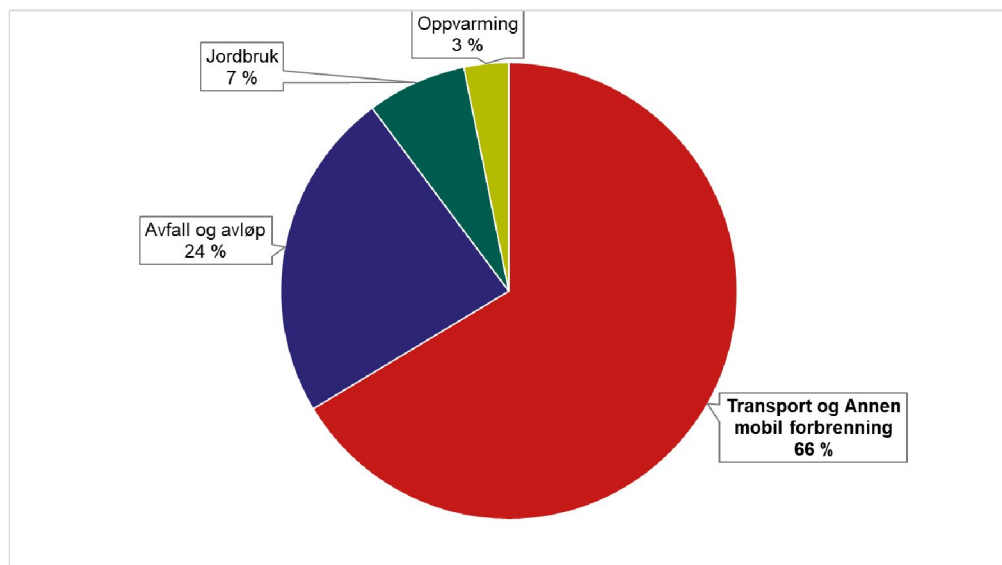
I Risør er det nødvendig å jobbe med et økt kunnskapsnivå både i administrasjonen, blant våre nye politikere og hos folk flest. Utarbeidelsen av en kommunedelplan for klima- og miljø vil medføre kompetanseheving blant alle, og bidra til at vi vedtar og gjennomfører tiltak som gir resultater, og gjør grep i retning av en grønn bærekraftig verdiskapingssatsning.

En kommunedelplan er krevende for organisasjonen å gjennomføre, men den forankringen dette gir, og den involveringen vi må legge opp til, fører til en annen forståelse og eierskap til tiltak som må gjennomføres.

Det er videre et viktig argument at vi nå har en fylkesadministrasjon i det nye Agder som satser tungt på klima og miljø, og som har signalisert at det følger midler med tiltak og satsninger som kobles opp mot Klimaveikart Agder og Regionplan Agder 2030.

Utredningsbehov

Gjennom årene har Risør kommune fått bedre oversikt over sine forbruksområder gjennom verktøy til Klimapartner og ulike rapporter. Det er gjort flere utredninger som også er relevante for Risør kommune i forbindelse med Klimaveikart Agder og Regionplan Agder 2030. Miljødirektoratet har oversikt over kommunens sektorfordelte Co2-utslipp, og andre databaser. For 2019 ser den sektorfordelte utslippene slik ut:

Kommunen har ikke systematisk ført klimaregnskap, men gjort noe arbeid med dette sammen med Klimapartner, og har nå også startet en mer systematisk rapportering gjennom vårt medlemskap i Miljøfyrtårn.

For å kunne måle reduksjon i kommunens klimaavtrykk er det helt avgjørende å få en fullstendig oversikt over dette, og systematisk rapportere i henhold til klimaregnskap. Dette kan legges frem ved årlig rullering av tiltak/plan, eller ved HP/ØP. Risør kommune vurderer også å utarbeide et klimabudsjett. Et klimabudsjett er et styringsverktøy for å oppnå klimagassreduksjoner og andre vedtatte klimamål. Klimabudsjettet presenterer tiltak for å redusere utslipp, anslått effekt av tiltakene og fordeler ansvaret for gjennomføringen.

Videre vil det være ønskelig, men ikke en forutsetning, å utarbeide et arealregnskap, og se på mulighetene for å restaurere/ tilbakeføre områder til natur. For Risør by spesielt kan det være interessant å se på hvordan den gamle trehusbyen kan bidra til reduksjon i Co2- utslipp. Videre er det behov for en kartlegging av våre marine arealer, både for å synliggjøre mulighetene innenfor bærekraftig verdiskaping med utnyttelse av havressurser, men også som et viktig faggrunnlag for arealplanlegging og byggesaksbehandling.

Vi vurderer det også som sentralt at de tiltakene planen til slutt peker på, vil bli analysert i forhold til effekten av tiltaket.

3) Nasjonale og regionale føringer

3.1 NASJONALE FØRINGER

Av regjeringens forventninger til kommunal planlegging (2019) kan en trekke fram det å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk, og en forsvarlig ressursforvaltning. Regjeringen har bestemt at FNs 17 bærekraftsmål, som Norge har sluttet seg til, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer, også i Norge. Regjeringen peker på at kommuner er nøkkelaktører for å realisere en bærekraftig samfunnsutvikling og realisering av bærekraftsmålene i Norge. Kommunene er nærmest befolkningen, lokale bedrifter og organisasjoner. Samtidig er kommunen ansvarlig for mye av den sosiale og fysiske infrastrukturen som påvirker befolkningens levekår og utviklingsmuligheter. Regjeringen legger vekt på at arbeidet med å realisere bærekraftsmålene sikres bred forankring gjennom den regionale og kommunale planleggingen.

En viktig føring fra regjeringen er også at det skal være en økt bruk av digitale verktøy i planleggingen. Regjeringen peker på at digitalisering og digitale verktøy kan gjøre planprosessene bedre og mer effektive. Bruk av digitale løsninger for dialog med innbyggerne, kan øke deres forståelse for planprosessene og gi bedre medvirkning.

I St.mld. nr. 14 (2015-206) Norsk handlingsplan for naturmangfold, skriver regjeringen følgende om sin politikk for forvaltningen av naturmangfoldet i Norge:

1. En mer treffsikker forvaltning av naturen
2. En klimatilpasset naturforvaltning
3. Styrking av kommunenes kompetanse om naturmangfold
4. Innsats for truet natur
5. Bevaring av et representativt utvalg av norsk natur
6. Kunnskapsbasert forvaltning
7. Skreddersydde løsninger for de ulike økosystemene

Regjeringen fremhever at det legges til rette for vekst i sysselsetting og produksjon i grønt og bærekraftig næringsliv. Klimagassutslippene skal reduseres i samsvar med nasjonale og internasjonale mål. Regjeringen har som mål å redusere ikke-kvotepliktige klimagassutslipp med minst 45 prosent innen 2030 sammenlignet med 2005-nivå, og at Norge skal bli et lavutslippssamfunn innen 2050. For å sikre livsgrunnlaget og naturmangfoldet for framtidige generasjoner må samfunnet omstilles til et lavutslippssamfunn og tilpasses et endret klima.

Åttende januar 2021 la regjeringen frem stortingsmeldingen «*klimaplan for 2021-2030*». I klimaplanen legger regjeringen frem sin politikk for å redusere klimagassutslippene i perioden 2021-2030. Her er det først og fremst pekt på nasjonale virkemidler, men tiltakene vil få effekt for Risør kommune, for innbyggerne og for lokalt næringsliv. Regjeringen varsler et grønt skatteskifte, og stille strengere krav til utslipp, blant annet ved en gradvis opptrapping av Co2-

avgift som vil tvinge private og offentlige aktører i Risør kommune over på mer klimavennlige løsninger.

Regjeringen signaliserer også økt bruk av klimakrav i offentlige innkjøp som må følges opp av kommunen, og som stiller krav til omstilling i lokalt næringsliv dersom de skal være konkurransedyktig i årene fremover.

Videre ligger det i planen tiltak knyttet til skogbruk og landbruk som får konsekvenser i Risør kommune.

3.2 REGIONALE PLANER

Følgende planer har relevans for kommunedelplanen:

3.2.1 Regionplan Agder 2030

Regionplan Agder 2030s hovedmål er å utvikle Agder til en miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig region i 2030 – et attraktivt lavutslippssamfunn med gode levekår. Dette innebærer blant annet å:

- samarbeide om å nå FNs bærekraftsmål på regionalt og lokalt nivå,
- redusere klimagassutslipp på Agder med minst 45 prosent innen 2030,

Regionplan Agder 2030 har fem tema som skal være hovedsatsingsområder frem mot 2030, der ett av temaene er Verdiskaping og bærekraft. I tillegg har planen tre gjennomgående perspektiver der Klima og miljø er ett av disse.

3.2.2 Klimaveikart Agder

Klimaveikart Agder ble utarbeidet i 2016-17 og skisserer konkretet tiltak kommuner av ulike størrelser kan gjennomføre innenfor temaene transport, bygg, mat og landbruk og industri. Klimaveikartet danner et nyttig og konkret innspill til aktuelle tiltak i Risør kommune.

4) Avgrensning og tilnærming

I henhold til vedtaket i bystyret fra juni 2020 skal Miljøplanen favne om både klima og miljøspørsmål, og omfatte både kommunen som organisasjon og som samfunnsutvikler. Til sammen er dette store tema, som krever en systematisk avgrensning og tilnærming.

Samtidig med oppstart av miljøplanen rulles også Miljøfyrtårnsertifiseringen ut i enhetene. Gjennom miljøfyrtårnsordningen settes det systematiske mål og tiltak for kommunen som organisasjon. I første omgang er kommunehuset sertifisert som hovedkontor og har svart ut ulike miljøkriterier innen temaene transport, avfall, energi, arbeidsmiljø og innkjøp. I løpet av 2021 skal skoler, barnehager, NAV, Risørhuset (kulturhuset) og teknisk utedrift sertifiseres. I 2022 skal de resterende enhetene innen helse og omsorg sertifiseres, dvs. habilitering og helsetjeneste, sykehjem og hjemmetjeneste.

Miljøplanen vil derfor ha fokus på kommunen som samfunnsutvikler, som vi igjen tilnærmer oss innenfor to temaer.

- Kommunen som tilrettelegger.
- Kommunen og dens innbyggere og besøkende.

I tillegg til de to temaene er kommunikasjon og dialog en særlig viktig og gjennomgripende arbeidsområde. Hvordan vi snakker om, og skaper forståelse for aktuelle klima- og miljøtiltak er helt avgjørende for å lykkes med å skape reelle endringer. Kvalitet i kommunikasjonen har stor betydning for om ansatte, innbyggere, politikere og andre berørte parter forstår saken og evner å gi gode og relevante innspill, og kan ta gode beslutninger. Administrasjonen, folkevalgte, lokalt næringsliv, innbyggere og andre ønsker ofte å få svar på hvorfor tiltakene er relevante og hvordan det angår dem. Hva er kostnaden og eventuelt gevinstene ved tiltaket for meg som person og for Risør som helhet. Gjennom arbeidet med miljøplanen har vi mulighet til å skape engasjement for klima- og miljøtiltak blant innbyggere, næringsliv og i organisasjoner. Mange av disse ønsker å bidra til et mer klima- og miljøvennlig samfunn, og kommunen kan være med å tilrettelegge for dialog, samarbeid og ulike aktiviteter som støtter opp om dette.

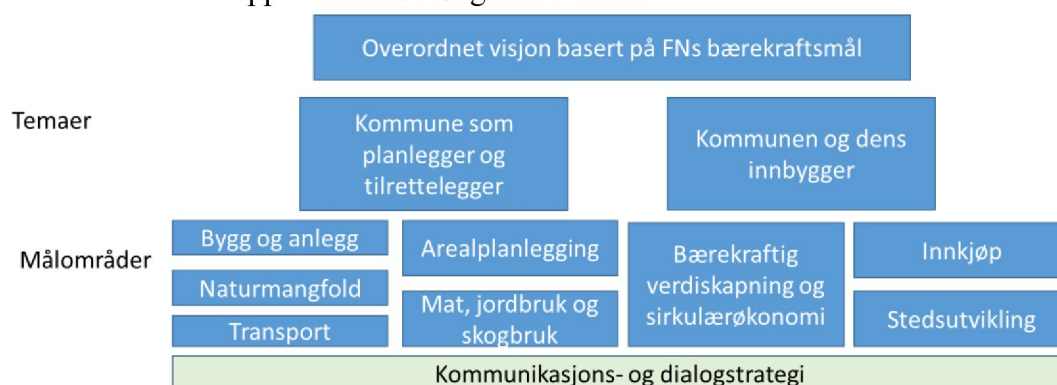
Risør kommune skal også ha et regionalt fokus i sitt utviklingsarbeid. Med høye ambisjoner på klima- og miljøsidene vil det være viktig at vi bruker de erfaringene vi opparbeider oss til å gjøre hele østregionen gode på området. Vi skal samarbeide der vi kan, og trekke med de omkringliggende kommunen i aktuelle tiltak. Risør kommune har samtidig mye å lære av andre kommuner og samarbeidspartnere og det vil derfor være viktig også for oss å samarbeidet og hente erfaringer der det er mulig.

Det er naturlig at målhierarkiet tar utgangspunkt i FN's bærekraftsmål og definerer hvilke av målene som er viktigst for Risør kommunes miljøarbeid. Med dette utgangspunktet skal det utarbeides en overordnet visjon for Risør kommune. Selv om slike overordnede mål fort kan bli luftige, er det viktig for å gi arbeidet en retning.

Det vil være ulike mål med ulike innretninger og tiltak innenfor de to temaene for planen, men for begge områder er transport, arealplanlegging, naturmangfold, bygg og anlegg, mat, jordbruk og skogbruk, bærekraftig verdiskaping og sirkulærøkonomi, innkjøp og stedsutvikling viktig.

For hvert mål innenfor de to temaene vil det bli konkretisert tiltak som danner grunnlaget for den tilhørende tiltaksplanen som skal rulleres årlig. Det vil samtidig også bli lagt fokus på å utvikle en strategi for kommunikasjon og dialog hvor det skal være løpende oppfølging og handlingspunkter.

Målhierarkiet kan oppsummeres i følgende modell:

Nedenfor beskrives nærmere hva som ligger i de ulike temaene.

4.1 TRANSPORT

Transport utgjør mer enn halvparten av utslippene som kan kuttes. Gjennom overgang til nullutslippskjøretøyer, reduksjon i transportbehov og tilrettelegging for gange, sykkel og kollektiv, kan kommunen bidra til reduksjon av klimagassutslipp, samt gjøre sentrene våre mer attraktive og tilgjengelige.

4.2 AREALPLANLEGGING

God arealplanlegging som bidrar til fortetting, reduserer bilbruk og fremmer sykkel- og gange er et gode både for klimagassutslippene, innbyggernes trivsel, for folkehelse, for næringsutviklingen, mindre bruk av uberørt natur og for kommunens tjenesteproduksjon. Gjennom god arealplanlegging som legger vekt på fortetting og mulighet til å utvikle et godt tjenestetilbud i gangavstand fra der folk bor, vil vi bidra til å redusere klimagassutslippene, og sikre at kommunene kan levere bedre og mer effektive tjenester. Et eksempel er innen eldreomsorgen hvor det vil bli stadig viktigere å effektivisere, lære og utvikle nye tjenesteformer. Dette vil bli lettere ved en konsentrert og godt planlagt bebyggelse. Boområder med god tilgjengelighet til butikk, skole, idrett/ fysisk aktivitet, naturterreng vil også gjøre Risør som bokommune mer attraktiv, og bidra til en økt bruk av lokale tjenester.

Risør kommunes overordnede kommuneplan, herunder trolig også arealdel, skal rulleres i 2021/2022. Her legges de konkrete strategiene knyttet til arealplanleggingen, mens miljøplanen kan inneholde mindre, konkrete mål og tiltak, og gi føringer for hvordan vi skal jobbe med temaet i kommunes overordnede planer. Miljøplanen og kommuneplanen vil bli utarbeidet parallelt, og at de vil utvikles i nært samarbeid. Kommuneplanens samfunnsdel skal i prinsippet gi de overordnede føringene for

kommunens målsettinger og strategier, mens Miljøplanen vil være mer temarettet og konkret, men i en utarbeidingsfase vil nok det være mer eller mindre sammenfallende jobbing i perioder

4.3 BYGG OG ANLEGG

De indirekte utslippene knyttet til energiforbruk og materialbruk i bygg er betydelige. FNs klimapanel peker på at klimatiltak i byggsektoren er de mest lønnsomme.

Ved å ha store ambisjoner ved nybygg og vedlikehold av eksisterende bygningsmasse kan kommunene skape gode resultater. Et viktig tema for miljøplanen er å vurdere muligheten for gjenbruk, sambruk og rasjonalisering av bygningsbruken.

Byggeplasser kan gjøres utslippsfrie ved at alt av maskiner og utstyr blir elektrifisert. Et viktig bidrag for å redusere klimagassutslipp er sertifisering av bygg og virksomheter, slik Risør kommune nå gjennomfører gjennom Stiftelsen Miljøfyrtårn. Det er også avgjørende å ta steget mot en mer sirkulær økonomi hvor avfallet fra byggeplasser og fra bruken av byggene kan bli brukt på nytt.

4.4 BÆREKRAFTIG VERDISKAPNING OG SIRKULÆRØKONOMI

Risør kommune skal være en kommune som setter fokus på bærekraftig verdiskaping og grønne forretningsidéer, og som fremmer mulighetene for etableringer og utvikling av næringsliv med en sterk miljøvennlig profil. Bærekraftig verdiskaping handler om å utnytte lokale ressurser på en bærekraftig måte, og om å levere miljøvennlige løsninger i ulike bransjer. Dette omfatter løsninger som omhandler redusert utslipp, renseteknologi, energieffektivisering, ressursutnyttelse, arealforbruk, avfallshåndtering og ikke minst utviklingen av sirkulærøkonomien.

Bærekraftig verdiskaping handler også om å skape arbeidsplasser knyttet til en bærekraftig bruk av våre naturressurser, og å tilrettelegge for en bærekraftig besøksindustri. Risør ønsker å ta del i en regional satsing på både skog- og trenæringen, og med utgangspunkt i våre marine/maritime ressurser.

Besøksnæringen i Risør skal vokse på en måte som sikrer at vi ivaretar våre naturressurser for fremtidens generasjoner. Et bærekraftig reiseliv var et sentralt tema da Besøksstrategien for Risør ble utarbeidet i 2020, og sertifisering av Risør som en bærekraftig destinasjon er et mål for neste fase av besøksstrategien.

Gjennom en god tilrettelegging for å etablere næring i Risør sentrum gjør vi kommunen attraktiv for fremtidens arbeidskraft der arealbehovet blir mindre, miljøbevisstheten økende, og kravet om nærhet til tjeneste- og kulturtilbud blir større. En kommune som legger til rette for et bærekraftig næringsliv vil bidra til å sikre det lokale næringslivets konkurransekraft i årene fremover. Vi ser stadig økende forventninger fra kunder, offentlige som private, om at bedrifter skal levere bærekraftige løsninger. Samtidig gir digitalisering og store revolusjoner innen industrien muligheter for nye og smartere forretningsmodeller, med et lavere fotavtrykk på miljøet.

For dette temaet er det særlig viktig med en god involvering og dialog med eksisterende næringsliv, samt at satsningen i Risør ses i et regionalt perspektiv.

4.5 MAT, JORDBRUK OG SKOGBRUK

Landbruket står for en del av utslippene, men matproduksjon vil alltid føre til utslipp. Målet er å produsere nok mat med mindre utslipp pr enhet. Skogen bidrar både til å binde utslipp og som erstatning for byggematerialer som er verre for klimaet.

Handlingsrommet for lokal landbruksforvaltning er knyttet opp mot sentrale nasjonale og regionale føringer innenfor de økonomiske og juridiske virkemidlene i landbrukspolitikken. Kommunen er ikke lenger produksjonsrådgiver da denne tjenesten ivaretas av spesifikke produsentorganisasjoner.

Det vil være viktig å få avklart kommunens rolle med tanke på i hvilke ordninger og på hvilken måte vi kan sørge for å bidra til at klimamålene nås. Mulighetene ligger innenfor informasjon om og prioriteringer av de ulike klimaordningene.

Indirekte kan klimautslippene i jord- og husdyrbruket reduseres dersom matsvinnet reduseres. Kommunen er en stor organisasjon som også bidrar til matsvinn. Hva kan vi gjøre og hvordan skal vi gjøre det for å bidra til av både organisasjonen og kommunen som geografisk område reduserer matsvinnet?

I utformingen av selve planen vil vi også se på mulige tiltak mot avskoging, og eventuelt økt opptak av CO₂ i skog og andre landarealer.

4.6 NATURMANGFOLD

Det nasjonale arbeidet for å ivareta naturmangfold vektlegger kommunenes rolle. Det gjelder spesielt den avgjørende betydningen kommunene har for beslutninger i arealplanleggingen, men også den helhetlige tilnærmingen kommunene har til lokalsamfunnsutvikling, og helt konkret i byggesaksbehandlingen.

Innenfor kommunedelplanen for klima- og miljø vil det være naturlig å påpeke eventuelle svakheter og styrker ved gjeldende kommuneplan og tilføre aktuelle tiltak som kan bidra til å bedre situasjonen. Både jord og skogbruk er viktige bidragsyter for å ivareta naturmangfold. Lokale tilskuddsordninger kan spisses ytterligere for konkrete områder om en finner dette hensiktsmessig. Dette er også et viktig tema i sentrale forhandlinger mellom jordbruket og Regjeringen hvert år.

Kommunen har søkt midler fra Miljødirektoratet til en kommunedelplan for naturmangfold. Vi ønsker at den skal være en integrert del av Miljøplanen framfor å lage en egen plan for dette temaet. Målet er økt kompetanse i administrasjonen og hos politikerne, medvirkning og oppdatering/nykartlegging av biotoper i sjø og på land. Dersom søknaden ikke imøtekommes, må det ses på andre måter å øke kompetansen innen naturmangfold på, f.eks. gjennom bistand fra Statsforvalterens miljøvernavdeling hvor det planlegges temamøter nettopp med dette for øyet.

4.7 STEDSUTVIKLING

Attraktive byer og tettsteder er viktig for folks trivsel, trygghet og tilgjengelighet til viktige tilbud og tjenester i hverdagen. Det kan også bety mye for næringsutvikling, konkurransekraft og bosetting.

Klima og miljø handler også om hvordan vi har det i våre nære omgivelser, og en bærekraftig by- og tettstedsstruktur er viktig for å redusere klimagassutslippene. Klarer vi å legge til rette for gode bomiljø, med god avfallshåndtering, gode møteplasser og trivelig byrom? Risør har en unik trehusbebyggelse som også kan spille en rolle i fremtidens løsninger innenfor klima- og miljø.

Det er et behovet for å fortette og utnytte arealene i Risør sentrum og i tettstedene våre bedre, og legge til rette for mer gange, sykling og buss. Fortetting og tilrettelegging for gange, sykkel og buss bør også være et førende prinsipp for fremtidig planlegging av fritidsboliger. Boliger, fritidsboliger, arbeidsplasser, handel og servicefunksjoner bør så langt det lar seg gjøres lokaliseres sentralt, og i tilknytning til busslinjene. Klarer vi å konsentrere utviklingen rundt byen- og tettstedene kan det være et viktig bidrag til å redusere nedbygging av verdifulle naturarealer, for eksempel skog og myr som er viktige karbonlagre.

4.8 INNKJØP

Temaet innkjøp er dels overgripende for alle temaene, men fremheves også som et eget tema, fordi en av de viktigste rollene kommune har er gjennom å stille gode og målrettede krav som innkjøper. I tillegg til å stille miljøkrav kan man gjennom innovative offentlige anskaffelser gi tjeneste- og produktinnovasjoner som gir bedre løsninger for brukerne, besparelser for kommunen, og økt verdiskaping og vekst i det regionale næringslivet.

5) Fremdriftsplan og prosess

Planprogrammet skal behandles politisk i mars 2021 av miljø- og teknisk utvalg, før det legges ut på høring i seks uker. I disse seks ukene vil både politikere, enkeltpersoner, næringsliv, lag- og foreninger kunne komme med innspill. Planprogrammet vedtas politisk i mai eller juni.

Med et ønske om bred involvering og et løpende gjennomføringsfokus på miljøarbeidet i Risør kommune er det viktig å sette av tilstrekkelig med tid til utarbeidelse av miljøplanen.

Nedenfor skisseres en fremdriftsplan som sikrer endelig ferdigstilt og vedtatt plan sommeren 2022.

[illegible]

6) Organisering

Risør kommune har ingen dedikert ressurs til å drive frem denne typen kommunedelplan. Kommunen må derfor organisere sine interne ressurser og etablere tverrfaglige team for å få gjennomført planarbeidet. Det er opprettet et eget forum i kommunen for å jobbe med klima og miljø (klimatoppmøte) med bred deltagelse. Ressursene må imidlertid dedikeres til å gjennomføre en slik plan. Planens suksess hviler på en bred og omfattende involvering, men samtidig er det svært viktig at vi i dette arbeidet har et skarpt fokus på hva som er de viktigste arbeidsoppgavene og å unngå arbeidskrevende, men lite fruktbare involveringer og møtevirksomhet.

I tillegg til interne ressurser i Risør kommune hviler planens suksess på en aktiv bruk av eksterne kompetansemiljøer, digital samhandling, og løpende dialog med innbyggere, politikere og næringsliv i Risør.

6.1.1 Prosjektleder

Prosjektleder skal lede og sørge for gjennomføring av prosessen med utarbeidelse av kommunedelplanen for klima- og miljø med en handlingsdel. Prosjektlederen skal være tilstede i alle arbeidsgrupper, prosjektgrupper og i styringsgruppen.

Bård Vestøl Birkedal vil være prosjektleder for kommunedelplanen.

6.1.2 Styringsgruppe

Styringsgruppen til Miljøplanen er kommunedirektøren og hans nærmeste ledergruppe (kommunalsjef helse, kommunalsjef oppvekst, kommunalsjef samfunn, økonomisjef og organisasjonssjef). Styringsgruppen er administrasjonens øverste beslutningsorgan til prosess og innhold samt medvirkning. Styringsgruppen fatter også beslutninger om politiske avklaringer. Gruppen møtes en gang pr måned, og her er prosjektlederen representert.

6.1.3 Prosjektgruppe

Prosjektgruppen består av sentrale personer i administrasjonen, tverrfaglig sammensatt, og tilsvarende det allerede etablerte Klimatoppmøtet.

Prosjektgruppa skal koordinere prosessen og sørge for fremdrift, produksjon og diskusjon av planen innhold. Gruppen er ansvarlig for de ulike medvirkningsprosessene som gjennomføres, og gruppen møtes minimum en gang pr. måned for å sikre tilstrekkelig fremdrift.

Ved behov vil det bli opprettet egne arbeidsgrupper for å følge opp spesielle temaer eller utredninger.

6.1.4 Ekstern faggruppe

Risør kommune er en del av en større region, og mye av det vi kan påvirke knyttet til klima- og miljøspørsmål må skje i samråd med omkringliggende kommuner og fylkeskommunen.

I tillegg til den interne prosjektorganiseringen ønsker vi i planarbeidet å opprette en ekstern faggruppe bestående av representanter fra Agder FK, Klimapartner, Statsforvalter på Agder, Arendal kommune, Bynett Sør, FN- sambandet, Risør VGS, og eventuelt andre faglige ressurser som kan og ønsker å bidra i arbeidet.

6.1.5 Politisk involvering

Politisk involvering og eierskap er en forutsetning for dette arbeidet. Mye av utgangspunktet for å foreslå en kommunedelplan for klima- og miljø er nettopp behovet for politisk involvering og kompetanseheving. Det legges opp til politiske drøftinger og orienteringer kontinuerlig, og det kan ved behov settes ned en politisk arbeidsgruppe. Prosess med å utarbeide både plan og handlingsdel vil inneholde politiske verksteder / arbeidsmøter i bystyret.

Klima- og miljø vil være en fast post i bystyrets årshjul og er allerede en fast orienteringspost på agendaen i Miljø- og teknisk utvalg.

7) Medvirkning

Ut over den formelle prosjektorganiseringen ser vi at det vil være behov for en aktiv dialog og et samspill med både innbyggere og næringsliv. Det vil derfor i planprosessen legges vekt på å nå ut på ulike arenaer, og å trekke med skolene i det konkrete arbeidet. Risør VGS kan med bærekraftslab-en være en viktig samarbeidspartner for innholdet i planen, og medier og kommunikasjonslinjen kan eksempelvis være samarbeidspartnere i utformingen og kommunikasjonsarbeidet rundt planen.

I henhold til plan- og bygningsloven § 5-1 skal enhver som fremmer et planforslag, legge til rette for medvirkning. Kommunen har derfor et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge.

Aktive faser hvor det ønskes innspill fra befolkning og representanter fra det lokale nærings- og foreningsliv er:

- Høring av planprogrammet
- Innspill til planen
- Høring av forslag til klima- og miljøplan

7.1 ULIKE VERKTØY I MEDVIRKNINGSARBEIDET

7.1.1 Kunngjøringer og annonseringer

Oppstart av planarbeid, høring av planforslag og arealinnspill, vil bli kunngjort på kommunens nettsider, facebook og i lokalavisa. Ved høring av planforslag, legges det et eksemplar i papirformat i kommunens resepsjon, på Risørhuset og på biblioteket på Søndeled.

7.1.2 Orienteringer i politiske råd og utvalg

Medvirkning for spesielle grupper vil sikres ved at man i planprosessen vil holde orienteringer i de ulike rådene i forkant av høringsfristene. Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne og elderrådet blir involvert både i høringsperiodene og ved å diskutere innholdet i samfunnsdelen og arealdelen.

7.1.3 Involvering av barn- og unge

I arbeidet med klima- og miljøplanen er det særlig viktig å involvere barn og unge. Risør kommune ønsker i dette arbeidet å legge til rette for at vi kan møte barn og unge på deres arenaer.

Det betyr at vi ønsker å invitere oss selv opp til møter både på videregående skole og på ungdomsskolen for å forsøke å legge til rette for brede og tydelig medvirkningsprosesser. I tillegg vil arbeidet med miljøplanen være et viktig tema på ungdomsrådets møter.

7.1.4 Involvering og innspill fra næringslivet

«Næringslivet» er en stor kategori med ulike interesser. Som skissert i kapittel fire er en stor del av løsningen for klimautfordringene å legge til rette for bærekraftig

verdiskaping. Dette kan bety ulike ting for ulike bedrifter, og det er derfor naturlig at involveringen skjer innenfor fem hovedområder;

- Industri
- Bygg- og anlegg
- Sentrum/ handel
- Jord- og skogbruk
- Reiseliv

7.1.5 Sosiale medier

Gjennom aktiv bruk av sosiale medier ønsker vi også å skape interesse for arbeidet, og å skape diskusjoner rundt konkrete tiltak.

7.1.6 Fysiske møteplasser

Som Risør kommunes fremste møteplass vil Risørhuset med kino og biblioteket spille en viktig rolle i dialogen med innbyggerne.